

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/94533,80-rocznica-Zbrodni-Katynskiej-Pamietamy.html>
27.04.2024, 11:04

80. rocznica Zbrodni Katyńskiej - Pamiętamy.

Decyzję o zamordowaniu polskich jeńców podjęto 5 marca 1940 r. na podstawie pisma, które ludowy komisarz spraw wewnętrznych Ławrientij Beria skierował do Stalina. Szef NKWD, oceniając w nim, że wszyscy wymienieni Polacy „są zatwardziały, nierokującymi poprawy wrogami władzy sowieckiej”, wnioskował o rozpatrzenie ich spraw w trybie specjalnym „z zastosowaniem wobec nich najwyższego wymiaru kary- rozstrzelania”. W ciągu sześciu tygodni rozstrzelano 14 587 jeńców. Zamordowano również ok. 7 300 Polaków przetrzymywanych w więzieniach na obszarze przedwojennych wschodnich terenów Rzeczypospolitej. W nocy z 12 na 13 kwietnia 1940 r., kiedy NKWD mordowało polskich jeńców i więźniów, ich rodziny stały się ofiarami masowej deportacji w głąb ZSRS przeprowadzonej przez władze sowieckie. Według danych NKWD zesłano łącznie ok. 61 tysięcy osób, głównie do Kazachstanu.

Oficerów z obozu kozielskiego rozstrzelano w Katyniu, jeńców ze Starobielska – w Charkowie, natomiast policjantów z Ostaszkowa – w Kalininie. Kolejne egzekucje przeprowadzono w więzieniach w Mińsku, Kijowie, Charkowie i Chersoniu. Władze ZSRS postanowiły zgładzić tysiące bezbronnych Polaków, ponieważ nie ulegli oni prowadzonej wobec nich propagandzie i pozostali patriotami, gotowymi walczyć z sowieckim okupantem o wolną Ojczyznę.

Informację o odkryciu masowych grobów w Katyniu Niemcy podali 13 kwietnia 1943 r. Ujawnienie zbrodni przez Niemców posłużyło Sowietom za pretekst do zerwania stosunków dyplomatycznych z rządem polskim w Londynie. W sprawie katyńskiej Polacy nie uzyskali wsparcia ze strony przywódców mocarstw zachodnich, w imię trwałości sojuszu ze Stalinem, okazali pomoc w ukrywaniu prawdy o tej zbrodni.

Tym Katyń był 80 lat temu. A co symbolizuje obecnie? Dziś Katyń to przede wszystkim obowiązek pamięci o ludziach, którzy za niezłomną wierność Polsce zapłacili życiem. To dążenie do poznania pełnej prawdy o mechanizmach zbrodni i jej sprawcach. Bo bezimienne nie mogą pozostać nie tylko ofiary, ale i kaci.

W 2020 roku Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie w sposób szczególny przygotowywał się do obchodów 80. rocznicy Zbrodni Katyńskiej. Priorytety i życie stało się inne niż dotychczas, a świat przyniósł nam znów strach i lęk. Wszelkie zaplanowane działania zmieniły swoje dotychczasowe tory, mamy nadzieję, że będziemy mogli je w przyszłości zrealizować.

Działania w przygotowaniu:

- materiały edukacyjne na temat Zbrodni Katyńskiej w ujęciu regionalnym. Zawierać będą: ogólny wstęp merytoryczny na temat zbrodni, dane regionalne, biografie wybranych ofiar Zbrodni Katyńskiej z terenu dzisiejszego województwa podkarpackiego, zestaw ćwiczeń i scenariuszy lekcji dla uczniów klas VII-VIII i szkół ponadpodstawowych. Materiały przygotowane wspólnie z doradcami metodycznymi PCEN. Planowany termin wydania: jesień 2020 r.

Działania zrealizowane:

- wykład online dr. Piotra Szopy z OBUWiM o ofiarach Zbrodni Katyńskiej pochodzących z Podkarpacia na podstawie autorskiej książki „Zbrodnia katyńska 1940. Pamięci mieszkańców powiatu strzyżowskiego zamordowanych przez Sowietów w Katyniu, Charkowie i Twerze (Kalininie)”
- wykład online Katarzyny Kyc z OBEN pt. „Zbrodnia Katyńska - zbrodnia, która miała być zapomniana”
- prezentacja na stronach internetowych cyklu materiałów „Co kryje Oddziałowe Archiwum IPN w Rzeszowie”, a w nim sylwetek osób z Podkarpacia - ofiar Zbrodni Katyńskiej: **kapitan Władysław Kruczyński** <https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/93888,Co-kryje-Oddzialowe-Archiwum-IPN-w-Rzeszowie-Kapitan-Wladyslaw-Kruczynski.html>

Działania przeniesione na termin późniejszy:

- cykl warsztatów dla nauczycieli „Zbrodnia Katyńska i Kłamstwo Katyńskie”
- pokazy filmu „Katyń” (reż. Andrzej Wajda), „Katyń - Ostatni świadek” (reż. Piotr Szkopiak)
- prezentacja wystawy „Zbrodnia katyńska”
- odsłonięcie tablicy „Pamięci Funkcjonariuszy Policji Państwowej z powiatu mieleckiego zamordowanych przez sowietów w Kalininie i innych miejscach na Wschodzie w latach 1939-1940” w Mielcu - pierwotnie miało odbyć się 15 kwietnia 2020 r., odbędzie się w terminie późniejszym
- trwają prace nad tablicą w Kidałowicach, upamiętniającą mieszkańców zamordowanych w Zbrodni Katyńskiej, planowane odsłonięcie 17 września .2020 r.

PLIKI DO POBRANIA

[Wypowiedź dr Piotra Szopy o Zbrodni Katyńskiej. \(mp4, 31.58 MB\) 01.04.2020 10:00](#)

[Wypowiedź Katarzyny Kyc pt. "Zbrodnia, która miała być zapomniana". \(mp4, 29.32 MB\) 09.04.2020 12:58](#)